

97011 - آیا خرید عطرهاى گران قیمت اسراف است؟

سوال

آيا اينكه من عطرهاى گران قيمت را مى خرم اسراف به حساب مى آيد؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

خوشبویی و عطر از متاع دنیا و زینت آن است و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - در حدیث بیان نموده که این از جمله امور دنیاست که برای او دوست داشتنی شده است.

از انس بن مالک - رضی الله عنه - روایت است که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: «از دنیای شما زنان و عطر برایم محبوب شده و خنکی چشمانم در نماز قرار داده شده است». به روایت نسائی (۳۹۳۹) و آلبانی در «صحیح نسائی» آن را صحیح دانسته است.

آنچه شکی در آن نیست و عملاً ثابت شده این است که عطر هرچه قیمتش بیشتر باشد در مقایسه با عطرهاى ارزان قیمت بوی خوشتر و دوام بیشتری دارد، بنابراین خرید عطر گران قیمت اسراف نیست، اما در چند حالت خرید آن منع می شود:

الف- اینکه شخص مالک آن پولی که با آن عطر می خرد نباشد و برای این کار بدهکار شود یا پولش را داشته باشد اما این خرید باعث زیان دیدن کسانی شود که نفقه شان بر عهده اوست.

ب- اینکه هدفش از این کار فخرفروشی و تکبر ورزی و مباحات به دیگران باشد.

ج- اینکه بیش از نیازش عطر بسیار بخرد.

از شیخ محمد بن صالح عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد:

این روزها ولیمه های بسیاری در مناسبت های ازدواج و دیگر مناسبت ها برگزار می شود و برخی از مردم در خرید عود - نوعی عطر - زیاده روی می کنند که گاه مبالغ خرید آن سر به فلک می زند و اگر با آنها سر این خرج کردن گفتگو کنی به سخنی که از عمر بن الخطاب نقل شده استدلال می کنند که گفت: «اگر مرد همه مال خود را در راه عطر خرج کند اسراف نکرده است». نظر شما چیست؟

ایشان چنین پاسخ دادند:

عطر بدون شک محبوب است و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - فرموده است: «برای من از دنیای شما زنان و عطر محبوب شده، و خنکی چشمانم در نماز قرار داده شده است». و در حقیقت اگر عطر از حدش نگذرد اسراف در آن نیست، یعنی مثلاً اگر این مکانی که مردم دسته دسته به آنجا می‌آیند برای هر گروهی که می‌آیند عطر گذاشته شود این اسراف نیست، اگرچه برای گروه اول این عطر زیاد و تکراری به نظر آید اما در این حقیقت این اسراف نیست زیرا این عطرهایی که گذاشته شده برای کسانی است که قرار است آخر کار بیایند، پس می‌گوییم در این کار اسراف نیست، اما کسی عطر و بخور (بخور خوشبوی) زیادی بیاورد و همینطور در یک مجلس [پشت سر هم] دود کند بدون آنکه به آن نیازی باشد، این اسراف است. (اللقاء الشهري: ۳۷ / سؤال شماره ۱۶).

همچنین از ایشان پرسیده شد:

یکی از علما می‌گوید: اسراف یک امر نسبی است و می‌گوید: خریدن عطر هم همینطور است، یعنی هر چقدر انسان عطر بخرد اسراف در آن نیست و گفت که در این باره از پیامبر - صلی الله علیه وسلم - هم چیزهایی روایت شده.

ایشان چنین پاسخ دادند:

اسراف در عبادات امری نسبی نیست، زیرا از سوی شرع معین و مشخص شده و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - یک بار و دو بار و سه بار وضو گرفتند (یعنی هر عضو را یک و دو و سه بار شستند) و فرمودند: «هرکس از این بیشتر انجام دهد (بیشتر از سه بار هر عضو را بشوید) بد کرده و از حد رد شده و دچار ستم شده است».

اما اسراف در عادات، امری است نسبی و ممکن است کاری برای گروهی معین اسراف باشد و برای گروهی دیگر اسراف نباشد و این یک امر نسبی است و این را بر اساس قاعده «اسراف یعنی گذشتن از حد» می‌شناسند.

اما عطر، بدون شک اگر انسان ثروتمند باشد و عطر خوب گران قیمتی خرید اسراف‌کار به شمار نمی‌آید زیرا عطر مرغوب - همانطور که معروف است - مدتی طولانی بویش می‌ماند و بویش هم بهتر است، اما اگر وضعیت مالی متوسطی داشته باشد یا فقیر باشد، خرید چنین عطری در حق او اسراف است. (۸ / پرسش شماره ۲۴).

والله اعلم.